

Становище

от доц. д-р Йоланда Зографова, Институт за изследване на населението и човека, БАН,

на дисертационния труд на Гургана Васкова Станоева на тема “Междоличностни отношения на работното място в сферата на хуманитарни и технически професии” за придобиване на общообразователната и научна степен “Доктор”, специалност 3.2 Психология / Психология на труда и професионална диагностика/

Дисертационният труд на Гургана Станоева, посветен на проблемите от областта на междоличностните отношения, е колкото класически проблем за психологията, толкова и динамично развиваща се част от професионалния живот на личността. Централен акцент в работата е организационното гражданско поведение като израз на междоличностните отношения в организацията, съдържащо възможности за влияние върху развитието на формалните отношения и изпълнението на роли в нея.

Представената дисертация следва класическата структура с представяне на теоретичните базисни идеи в първа глава, следва втора глава с модел на изследването и включения инструментариум и трета – с анализ на резултатите. В изложението на актуалното състояние на дискутираната сфера не са пропуснати както множеството измерения на организационното гражданско поведение, така и взаимовръзките му с редица значими феномени от междоличностната страна на организационния живот – като конфликтност, удовлетвореност от взаимоотношенията, интимните отношения, екипността и релевантните й роли.

Необходимо е да се посочи, че в труда е реализирана рядко срещана комплексност на изследването като всички елементи, анализирани в теоретичната част са намерили своето място в сложен, многодименсионален концептуален модел. Това е и предпоставка за обещаващо емпирично

изследване и значими резултати, анализи и изводи. В конкретната цел е заложено да бъде обхванато и анализирано именно това разнообразие от прояви на интерперсонални отношения. Формулирани са интересни и многопластови хипотези, но бих препоръчала да се придружават от обосновка, от основания в други изследвания. В момента не става ясно защо напр. би се очаквало да се проявяват повече положителните компоненти на междуличностните отношения в сравнение с отрицателните на работното място, при това изказано като общо очакване – за всички различни видове професионални среди. Вероятно и затова тази /третата/ хипотеза не се потвърждава – поради обобщеността в очакването.

Бих отбелязала известна потребност от езикова редакция – напр. понятия като инклузия, афекция или пък довършител, моделиер не са релевантни на възприета на български, психологическа терминология, т.е. по-добре да се използва „включеност“, „привързаност“, „създаващ модели“ и други термини, влезли вече в научната литература. Естествено е да се използват и някои термини без превод, които също вече са намерили своето място и употреба, независимо, че идват директно от чужд език.

Анализът на резултатите е задълбочен и точен, което довежда до полезни и значими изводи. Като жизнено важна работната среда изисква систематично научноизследователско внимание, и особено нейния неотменен компонент и една от най-съществените ѝ страни - междуличностните отношения с активната им реализация през организационно гражданско поведение. Един от множеството интересни резултати засяга получената висока вариативност на измерението „граждански добродетели и лоялност към организацията“ в зависимост от различни фактори като възраст, пол, образование и др. Бих препоръчала изследователски бъдещи усилия на Станоева именно в тази насока, която гравитира чувствително спрямо по-високите равнища на гражданска обвързаност и включеност, а те в съвременното обществено развитие са едни от най-търсените и важни особености на гражданското поведение и нагласи. В настоящия труд е постигната сериозна крачка в тази насока.

Приносите са отразени точно и напълно съответстват на постигнатите резултати в дисертационния проект. Нещо повече приносна е и високата степен на прецизност, с която той е реализиран и детайлната и многокомпонентна картина на модела на междуличностни отношения, верифицирана и анализирана с компетентност, с познание на едно високо съвременно научно равнище .

Разкриване голямото значение на влиянието на удовлетвореност от доверие между колегите е релевантно на цяла вълна от изследвания на различни форми на доверието между хората като един все по-важен феномен за съвременното гражданско общество

Качествата на представения дисертационен труд и защитения чрез него научноизследователски потенциал на докторанта ми дават основания да предложа убедено Гургана Станоева да придобие общообразователната и научна степен „Доктор“.

13.05.2015г.

Доц д-р Й. Зографова